

Marek Jagodziński, Maria Kasprzycka

Janów Pomorski, gm. Elbląg, woj. elbląskie

Informator Archeologiczny : badania 21, 146-147

1987

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Uzyskano liczne zespoły ceramiki całkowicie ręcznie lepionej z VI-VII w. złączona zapewne z najstarszą fazą konstrukcji obronnych grodu, występująca zwłaszcza na zewnątrz bruku otaczającego górną platformę grodziska, jak również zespoły ceramiki z okresu lateńskiego I z II w. Spośród zabytków wydzielonych zwracają uwagę liczne prząsłki gliniane, formy do odlewu ozdób brązowych wykonane z margla, fragment paciorka kubokształdnego ze szkła kobałtowego, fibula podkowiasta z brązu oraz dwa unikatowe okucia brązowe pokryte złotą blazką z wyobrażeniami twarzy ludzkich.

W trakcie badań rozpoznano wierceńmi stratygrafię dwóch domniemych zniszczonych kopców znajdujących się na wysoczyźnie na południe od grodziska, stwierdzając w nich obecność warstw kulturowych. Występowanie warstwy kulturowej stwierdzono także na obszarze, odkrytej w czasie badań powierzchniowych, osady otwartej położonej na północnym stoku wysoczyzny otaczającej grodzisko od południa.

W roku następnym kontynuowane będą badania południowej części grodziska.

JAKUSZOWICE, gm. Kazimierza Wielka
woj. kieleckie
Stanowisko 2

patrz
okres wpływów rzymskich

JANÓW POMORSKI, gm. Elbląg
woj. elbląskie

Biuro Dokumentacji Zabytków
w Elblągu

Badania prowadził mgr Marek Jagodziński przy współpracy
mgr Marii Kasprzyckiej. Finansował WEZ w Elblągu. Szósty
sezon badań. Osada rzemieślniczo-handlowa /IX-X w n.e./.

Badania prowadzono w centralnej części osady. Wytyczono wykop o wymiarach 10 x 30 m - dłuższą ośią ukierunkowaną w stosunku do stron świata wzdłuż linii E - W, /ary 24/XXIV, 25/XXIV, 26/XXIV/. Wykop ten usytuowano ok. 40 m na północ od odsłoniętej w 1985 r. dawnej linii brzegowej jeziora Drużno.

Zdjęto warstwę orną charakteryzującą się dużym zapiaszczeniem oraz występowaniem pokażnej ilości zabytków - ceramiki, bursztynu, kości zwierzęcych, wyrobów metalowych. Świadczyło to o znacznym zniszczeniu warstwy kulturowej, wynikającym z długotrwałej, intensywnej uprawy prowadzonej na tym obszarze w latach ubiegłych.

Poniżej warstwy orną, na powierzchni arów 24/XXIV i 25/XXIV zarysowało się pokaźnych rozmiarów prostokątne zaciemnienie układające się ukośnie, wzdłuż linii SW-NE. Obiekt ten posiadał intensywnie ciemnobrunatne wypełnienie. Wyróżniono koncentracje węgla drzewnego oraz polepy. W kilku miejscach wystąpiły wyraźne owalne skupiska popiołu. Wzdłuż wschodniego odcinka odsonięto pasowo układający się ślad przepalanej gliny /polepy/. Cały obiekt /prawdopodobnie pozostałość dużego budynku - w wykopie uchwycono wymiary 12 x 5 m/ otoczony był warstwą średnio- i gruboziarnistego piasku barwy jasnożółtej. Wewnątrz obiektu, w jego środkowej części, znajdował się dość dobrze zachowany drewniany szup whity w torf, prawdopodobnie jeden z elementów konstrukcji nośnej budynku.

Podczas eksploracji wypełniaka budynku odkryto dużą ilość zabytków m.in. fragment naczyń z brązu, klucz żelazny, fragmenty nitów żelaznych, paciorki szklane i bursztynowe, raki żelazne i szczątki ryb. Interesującym znaleziskiem były trzy monety - dwa fragmenty dirhemów oraz moneta zachodnioeuropejska będąca naśladowaniem monet karolińskich.

Równoległe z badaniami archeologicznymi prowadzono badania geologiczne. Na podstawie siatki wierceń o oczkach 20 x 20 m, założonej na polderach I i II stanowiska wykonano:

- 1/ mapę hipsometryczną spągu warstwy kulturowej w skali 1 : 1000
- 2/ mapę gruntów w cięciu poziomym pod warstwą glebową w skali 1 : 1000
- 3/ mapę gruntów w cięciu poziomym na głębokości 0,7 m w skali 1 : 1000
- 4/ mapę gruntów w cięciu poziomym na głębokości 1,0 m w skali 1 : 1000

5/ mapą gruntów w cięciu poziomym na rzędnej 0,5 m n.p.m. w skali 1 : 1000

Mapy te wykonano w oparciu o 145 sondowań geologicznych.

Sondowania i ich analiza wykazały, iż spąg warstwy kulturowej zalega na rzędnych od -1,1 m p.p.m. do 0,1 n.p.m. W niektórych partiach omawianego terenu, szczególnie we wschodniej części polderu I, występują dwa poziomy warstwy kulturowej przedzielone warstwą mułu. W części północnej obu polderów warstwa kulturowa nie występuje, natomiast w glebie spotyka się często pojedyncze fragmenty kości i bursztynu i ceramiki. Można przypuszczać, iż w strzbie tej warstwa kulturowa została zniszczona przez orkę i procesy glebotwórcze. Nie jest wykluczone, iż może pojawiać się ona tutaj lokalnie w postaci soczewek, lecz na pewno brak jej ciągłości na tym obszarze.

Jak zaznaczono powyżej, deniwelacje spągu tej warstwy sięgają 1,2 m. Należy sądzić, iż osadnictwo pojawiło się początkowo na terenach położonych wyżej i w ślad za ustępującym zbiornikiem wodnym zajmowało kolejne, coraz to nowe, osuszone obszary. Generalnie można stwierdzić, że najpierw zajęto obszary północno-wschodnie, a następnie stopniowo postępowano w kierunku południowo-zachodnim. W związku z powyższym najstarszych śladów osadnictwa należy szukać na wyniesionych terenach stożku napływowego w okolicach koryta cieku i północno-wschodniej części polderu I, zaś śladów najmłodszych na peryferiach południowo-zachodnich.

Badania będą kontynuowane.

JEDWAHO, gm. Lubicz
woj. toruńskie
Stanowisko 1

Uniwersytet Mikołaja Kopernika
w Toruniu
Instytut Archeologii i Etnografii
Zakład Archeologii Średniowiecza
i Czasów Nowożytnych

Badania prowadził mgr Wojciech Chudziak /autor sprawozdania/ przy współudziale mgr Małgorzaty Grupy pod naukowym kierownictwem doc. dr Jerzego Olczaka. Finansował NKZ w Toruniu. Drugi sezon badań, Grodzisko (IX-XII w.) oraz osada otwarta (VII-XII w.).

W ramach tematu "Osadnictwo Ziemi Chełmińskiej w okresie wczesnośredniowiecznym" kontynuowano badania wykopaliskowe w celu weryfikacji dotychczasowych ustaleń dotyczących wczesnośredniowiecznego zespołu osadniczego.

S r o d z i s k o

W celu korelacji przestrzennej najstarszych warstw osadniczych na majdanie ze stratygrafią wału oczyszczono południowy profil zachodniej partii wału zniszczonej w wyniku silnego podmywania przez wody meandrującej Drwęcy. Stwierdzono istnienie układu stratygraficznego o ponad 8-metrowej miąższości. Na majdanie, w odległości około 7 m od podstawy wału odkryto domostwo o długości 400 cm, zagłębione na około 100 cm w piaszczystym podłożu. Chronologię domostwa określono na podstawie materiału ceramicznego na 2 połowę X w. Odstonięto tu również co najmniej trzy poziomy osadnicze grody datowane od 2 połowy X do końca XII w. Ponadto stwierdzono dwie fazy użytkowe wału. W pierwszej fazie piaszczysty nasyp jądra wału wieńczyła liże nie określona dotąd konstrukcja drewniana. Ślady odkryto w postaci warstw spalenizny oraz licznych węgli drzewnych. W następnej fazie piaszczyste jądro wału zostało nadasypane do wysokości 4 m. Bezpośrednio u jego podstawy zarejestrowano ponad 2-metrowej szerokości konstrukcję drewnianą w układzie przekładkowym oraz grubą warstwę spalenizny i węgla drzewnych pochodzących zapewne z konstrukcji drewnianej licującej od wewnątrz piaszczyste jądro wału.

Badania przeprowadzono również w obrębie nieckowatego obniżenia wału, w miejscu domniemanej bramy wjazdowej. Dzięki odwiertom uzyskano przekrój stratygraficzny, co pozwoliło stwierdzić, że mamy